Ergo inquantum fieri potest, extinguatur in nobis, quicquid peccati est: mortificetur morti, quod sæculi est, vt preciosa perficiatur in conspectu Domini mors viuentiũ: vt animositates, cupiditates, atq; præsentium blãdimenta rerum, sicut ea mors extorquebit inuitis, ità ea nobis veritas fidei & Dei auferat timor; vt non necessitas ea à nobis separet, sed voluntas: vt terminum vitiis, vt finem concupiscentiis ac delictis nostris non interitus faciat, sed profectus. XIV.

Ann.280. DE S. GENESIO ROMANO MARTYRE, EX VETVSTIS EXEMPLARIBVS MS. QVIBVS CONSENTIVNT ANTIQVISS. MARTYROLOGIA. DICTIONEM NONNIHIL EXPOLIVIT FRATER Laurentius Surius.

Avg.25. Genesius mimus. Baptismi ritus scrutatur, & palã irridendos exhibet.

Diocletiano Imperatore, cum per annos quatuor Ecclesiæ omnes clausæ essent, Romæ mimus quidam fuit, Genesius nomine: Is cum verum ignoraret Deum, Christianos sæpissime irridebat. Volens autem arte sua quippiam eiusmodi efficere, quo placeret Diocletiano Imperatori, apud Christianos diuini secreta mysterij perscrutabatur: & cum omnia accurate didicisset, ad theatrum se contulit: ingressusq; in scenam, salutauit discipulos suos, ab eisq; resalutatus assedit, aitq; ad illos: Scitis Imperatoribus nostris cum primis inuisos esse Christianos? Illi responderunt: Adeo hoc omnibus compertum est, vt qui id nesciat, inueniri nemo possit. Genesius ait: Si ergo vultis, vt placeamus inuictissimo Imperatori, prodam coram illo mysteria Christianorum. Illis libentibus animis eius sententiam approbantibus, docet eos diuina mysteria, diligenterq; instituit, quid facere, quidve dicere debeant. Vbi autem aduenit spectaculi exhibendi dies, ille instar ægroti lecto decumbit, dicitq; ad socios: Eià nostri, grauem me sentio: equidem perquam velim leuis fieri. Respondent illi: Qua nos ratione leuem te reddemus, si grauis es? Itàne fabros nos arbitraris, qui runcina leuiorem te efficere possimus? I.

Simulatio vertitur ei in rem seriã. Diuinitus bona mẽs ei præstatur. Nota de vestibus albis baptizatorum.

Hæc atq; his similia illis dicentibus, & populi risum cõcitantibus, Genesius diuinitus permotus, ait: Vesani, ego Christianus mori cupio. Respondent collegæ: Quid ita? Genesius dicit: Vt in illa die ceu fugitiuus, in Deo inueniar. His auditis, Diocletianus risum tenere non potuit: Illi porro, vt constitutum erat, exorcistam & presbyterũ ironice repræsentant, iiq; ingressi, dicunt ei decumbenti: Quamobrem ad nos fili misisti? Genesius non iam simulate, sed ex animo respondet: Cupio adipisci Christi gratiam, vt renatum me sentiens, liberet à præcipitio facinorum meorum. Fit clamor populi: cursores aduolant, adferunt munera ab Imperatore transmissa. Cum iam autem omnia diuinorum mysteriorum secreta completa essent, indutus est vestibus albis pan, emq; & dulciaria cereosq; elargiebatur. Interea mox accurrunt milites, tanquam ab Imperatore missi, correptumq; eum adducunt ad iudicem. Sed ille dum ad commentitiam & simulatam rapitur perpessionem, ad veram synceram confessionem accedit: atq; adeo in albis vestibus ad illum contendit locum, vbi adspectabat Imperator: ascendensq; pulpitum, in quo erat Venetis statua, ita concionatur: II.

Vide admirandam baptismi vim.

Avdi Imperator, & sapientes omnes auscultate. Antehàc quoties ego Christianos nominari audiui, intolerabili implicatus errore, iungebam me illis, qui eos publice trahebant, pariterq; trahebam, & qui tormenta constanter perferrent, illis insultabam, furoremq; populi in eos incendebam: Tantum vero eius nominis odium me ceperat, vt etiam parentes & affines ea de causa reliquerim, maluerimq; ægrotationum & egestatis molestias perpeti, quam vlla ratione in patria manere apud Christianos. Visum autem mihi fuit hisce diebus, perscrutari res & mysteria Christianorum, non vt crederem, sed vt illis in publicum proferendis, populo risum mouerem. At vero simulatq, nudum me in conspectu vestro aqua illa perfudit, interrogatusq;, respondi me credere ea, quæ proponebantur, vidi supra me manum cælitus porrectam, atq; Angelos Dei ignea radiantes facie, mihi propius assistẽtes, flagitiaq; omnia, quæ à primis ætatis initiis vsq; in præsens admisissem, è libro recitantes, atq; ita ad me dicentes: A qua hæc diluit ea omnia, quæ te agnoscis peperisse. Cumq; vnda baptismatis tinctus essem, simul etiam liber ille perfusus, niue candidior apparuit, ita vt superioris scripturæ nulla prorsus in eo vestigia cernerentur. Dixeruntq; Angeli ad me: Noueris te ab omni culpa mundatum: vide nunc, vt gratiam perceptam conserues. Iam tu igitur, Imperator & vos alij omnes decernite, quid faciendum mihi sit. Ego enim dum volo vobis terrenis placere Imperatoribus, ad Regis cælestis gratiam peruenio: dumq; hominibus risum facere studeo, Angelos lætitia affeci. Nunc igitur ab hac ipsa hora, quemadmodum vos omnes hactenus hisce mysteriis, perindeve ego, nullam fidem adhibuistis, ignorantia seducti: ita iam vna mecum credentes, deinceps ea irridere ne velitis, quando ex me cognoscitis, apertum me vidisse cælum, manumq; cælitus mihi impositam ea hora, qua aqua perfundebar: conspexisse etiam Angelos, peccata omnia prorsus obliterata, cæleste lumen, adhortationesq; audiuisse Angelicas, Dei gloriam cordi meo sensisse impressam, quæ me docuit, verum Deum esse Dominum Iesum Christum, eum esse lumen, veritatem, pietatem, salutem omnium, qui eius gratiam per baptismum sint assecuti. Audite, quæso, me vos boni Principes, & vos optimi viri, meumq; erga vos amorem ita probate, vt studio salutis comparandæ, à me edocti, credatis Dominum nostrum Iesum Christum esse Deum verum. Quod tamen experiri non potestis, nisi vos vnda illa perfuderit, quam Pater & Filius & Spiritus sanctus nominis sui inuocatione sacrauerit. III.

Horratur S. Genesius Imperatorẽ & Principes eius fieri Christianos

Diocletianus mire exardescit, dum videt conuersum Genesium. Genesius fustibus cæditur.

His à Genesio dictis, Diocletianus immodico furore accensus, iubet coram se sisti eos omnes, qui eius ludi socios se illi adiunxissent, virgisq; acerrime cædi, putabat enim illos quoq; credidisse. At illi sanctum nomen blasphemantes: Domine Imperator, inquiunt, nos longe diuersa sumus animi sententia. Hic vero amentia correptus, contempta tum sua, tum pietatis tuæ & totius populi iucunditate & lætitia, Christianorum luctum complectitur. Quod ergo solus admisit, ipse solus luat. Tum vero Imperator incredibili in Genesium furore percitus, parum abfuit, quin eius sanguinem biberet, ni horrore prohiberetur. Iubet vero, vt inspectante populo cædatur fustibus, animisui sæuæ perturbationi obsecundans. Altero die præcipit Plutiano Præfecto, vt tandiu tormẽtis eum afficiat, donec paratus sit idolis sacrificare. In eculeo igitur suspenso dicit Plutianus: Insane & miserrime, sacrifica diis, vt possis redire in gratiam cum dominis nostris. Genesius respondet: Ambiant horum Regum gratiam & amicitiam, qui non timent illum Regem, quem ego vidi, quem & adorauí, & adoro. Ille enim verus Rex est, quem ego patentibus cælis conspexi, qui mihi dignatus est impertiri misericordiam suam, meq; indignum & irrisorem & incredulum, illustrare mysteriis suis: vt qui plane cæcus eram, verum lumen adspicerem, & eius cognoscerem veritatem. Quamobrem miserum me lugeo, quod vobiscum hactenus errauerim, & sanctũ nomen in Christianis abominatus sim. Pro quo scelere supplicia omnia me commeruisse putabo. Satis enim sero ad verum adorandũ Regem accessi. Dicit ei Plutianus: Quis est iste Rex præter nostrum Regem? Genesius respondit: Iste Rex, quem tu dicis, homo mortalis est: At ille, quem ego adoro, Deus est. Tuus Rex ad certum tempus terris imperat: Christus vero & in cælis, & in terris, & in mari imperat. Rex tuus habet sibi præfinitum tempus, certumq; vitæ finem: At Christus semper gloriosus viuit & regnat in cælis. IV.

Dolet S. Genesius se aliquando errasse.

Cvm

IV. CVM sic ergo in eculeo suspensus diu vngulis laceraretur, lampadibus inflammaretur, ac nihilominus in confessione inuicto animo perseueraret, diceretque iudici: Etiamsi pœnas has vel centies admoueas, etiamsi vel millies me comburas, at Christum tamen mihi à corde auferre non poteris. Gesta omnia Iulianus Diocletiano in palatio legenda obtulit. Quibus perlectis, iussit eum Diocletianus capite puniri. Eam verò sententiam beatus martyr Genesius hilariter excipiens, cæsus est propter nomen Domini nostri Iesu Christi: Cui est cum Deo Patre honor & virtus & potestas in sæcula sæculorum, Amen. In eculeo suspensus, laceratur & vritur. Capite trucatur.

DE CONVERSIONE MIRACVLIS AC OBITV AREDII ABBATIS: EX HISTORIÆ FRANCORVM S. GREGORII TVRONENSIS lib 10 cap. 28.

ANN. 550.

I INTEREA fuit quidam, nomine Aredius, qui hoc anno terras relinquens, vocante Domino, migrauit ad cœlum Lemouicinæ vrbis incola fuit, non mediocribus regionis suæ ortus parentibus, sed valde ingenuis. Hic Theodoberto Regi traditur, aulicis & palatinis adiungitur. Erat autem tunc temporis apud vrbem Treuericam vir eximiæ sanctitatis Nicetius Episcopus, qui non solum in prædicatione admirabilis facundiæ, verum etiam in operibus bonis ac mirabilibus, celebertimus habebatur in plebe. Qui intuens puerum in Regis palatio, nescio quid in vultu eius cernens diuinum, præcepit ei se sequi. At ille, relicto Regis palatio, secutus est eum. Cumque ingressi in cellulam, de iis, quæ ad Deum pertinent, confabularentur, expetiit adolescens à beato sacerdote se corrigi, edoceri, instrui, ac in diuinis voluminibus ab eodem exerceri. Cumque in huius studij flagrantia cum Antistite memorato degeret, tonsurato iam capite, quadam die psallentibus clericis in ecclesia, descendit columba à camera: quæ leuiter volitans circa eum, resedit super caput eius, illud indicans, vt opinor, cum Spiritus sancti gratia iam repletum. Quam cum ille non sine pudore conaretur abigere, hæc paululum circumuolans, iterum super caput eius aut scapulam residebat: quæ non modo ibi, sed etiam cum in cellulam Episcopi ingrederetur, iugiter comitabatur eum. Quod per dies plurimos factum, non sine admiratione Episcopus animaduertebat. Aug. 25. Nicetius Episcopus Treuirensis instituit Aredium. Quid columba in capite Aredij residens præsignaret.

II. EXINDE vir Dei, Spiritu, vt diximus, sancto repletus, ad patriam, genitore ac germano defunctis, regreditur, consolaturus Pelagiam genitricem, quæ nullum consanguineum præter hanc sobolem spectabat. Vbi cum ieiuniis atque orationibus vacaret, deprecatur eam, vt omnis cura domus, id est, siue correctio familiæ, siue exercitium agrorum, siue cultus vinearum, ad eam adspiceret, ne sibi aliquod accideret impedimentum, quo ab oratione cessaret: vnum tantum sibi priuilegium vendicans, vt ad ecclesias ædificandas ipse præesset. Quid plura? Construxit templa Dei in honorem sanctorum, expetiuitque eorum pignora, ac ex familia propria tonsuratos instituit monachos, cœnobiumque fundauit, in quo non modo Cassiani, verumetiam Basilij & reliquorum Abbatum, qui monasterialem vitam instruerunt, celebrantur regulæ, beata muliere victum atque vestitum singulis ministrante. Nec minus hæc tñ, impedita hoc onere, in Dei laudibus persistebat, sed assiduè in eis versabatur. & si quiddam operis exerceret, semper orationem Domino, tanquam odorem incensi acceptabilis, offerebat. Interea ad sanctum Aredium cœperunt infirmi confluere, quos manus singulis cum vexillo Crucis imponens, sanitati reddebat. Quorum si singulatim nomina scribere velim, nec numerum percurrere valeam, nec vocabula memorare. Vnum tamen noui, quod quicunque ad eum æger aduenit, sospes abscessit. De maioribus verò miraculis parua proponimus. Pelagia mater Aredij. Nota de monasterio ab Aredio constructo. Signo Crucis Aredius multos sanat.

III. QVODAM tempore dum cum genitrice iter ageret, & ad sancti Iuliani martyris basilicam properaret, venerunt vespere in quendam locum. Erat autem locus ille aridus, & absque fluentis currentibus infœcundus. Dixitque ad eum mater eius: Fili aquam non habemus, & qualiter hic nocte præsenti quiescere possumus? At ille prostratus in orationem, diutissimè preces fudit ad Dominum: & erigens se, defixit virgam in terra, quam manu gerebat, eamque cum bis, aut tertio vertisset ad se, lætus extraxit, moxque vnda aquæ secuta est tam valida, vt non solum ipsis de præsenti, sed etiam pecoribus affatim deinceps pocula ministraret. Aquam copiosam precibus impetrat.

IV. NVPERRIMO autem tempore, cum iter carpere cœpisset, nimbus ad eum pluuiæ aduenire cœpit. Quod ille cernens, paululum super equum, in quo sedebat, caput inclinans, manus extendit ad Dominum. Consummata vero oratione, diuisa est nubes in duas partes, ac in circuitu maxima descendit pluuia: super eum aût ac socios eius nulla, si dici fas est, gutta descendit. Vistrimundo verò, cognomento Tattoni, cini Turonico, dentes grauem inferebant dolorem, ex quo etiam maxilla intumuerat. Quod cum beato viro ostendisset, ille manum super locum doloris posuit: statimque dolor fugatus, nusquam deinceps ad iniuriam hominis excitatus est. Hæc ipse, qui passus est retulit. De his verò signis, quæ per virtutem sancti Iuliani martyris, Martinique confessoris beati, in eius manibus Dominus operatus est, pleraque in libris miraculorum scripsimus. Pellit dentium dolorem.

V. POST has verò & multas alias virtutes, quas Christo cooperante compleuit, aduenit Turones post festiuitatem sancti Martini, ibique paululum commoratus, dixit nobis, se aut longæuo tempore adhuc in hoc mundo retineri, aut certè velocius dissolui. Et valedicens, abscessit, gratias agens Deo, quod priusquam obiret, sepulchrum beati Antistitis osculari promeruisset. Cumque ad cellulam accessisset, testamento condito, ordinatisque omnibus: ac sancto Martino, Hilarioque Antistitibus hæredibus constitutis, ægrotare cœpit, ac dysenteriæ morbo grauari. Sexta verò ægrotationis eius die, mulier, quæ à spiritu immundo sæpius vexata, à sancto emundari non poterat, ligatis per se à tergo manibus, clamare cœpit, ac dicere: Currite ciues, exilite populi, exite obuiam martyribus, confessoribusq;, qui ad excessum beati Aredij conueniunt. Ecce adest Iulianus à Brinate, Priuatus ex Mimate, Martinus à Turonis, Martialisque ab vrbe propria. Adest Saturninus à Tolosa, Dionysius ab vrbe Parisiaca nonnulli & alij, quos cœlum retinet, quos vos vt confessores & Dei Martyres adoratis. Hæc cum in exordio noctis clamare cœpisset, à domino suo reuincta est. Quæ nequaquam potuit retineri, sed rumpens vincula, ad monasterium cum his vocibus properare cœpit. Moxque beatus vir spiritum tradidit, non sine testimonio veritatis, q; sit susceptus ab angelis. Mulierem namq; in exequiis suis, cum alia muliere nequiori spiritu vexata, vt est sepulchro tectus, à nequitia infesti dæmonis emundauit. Et credo, quod ob hoc, Dei nutu easdem in corpore positus non potuit emundare, vt exequiæ illius hac virtute glorificarentur. Post celebratum verò funus, mulier quædam tactu patulo sine vocis officio ad eius accessit tumulum: quo osculo delibato, elocutionis meruit recipere beneficium. Nota sancti viri deuotionem. Defunctus duas sanat dæmoniacas.